

Tussentijdse evaluatie

Kleinschalige missies en SSR-/SSD-activiteiten 2010

Datum 18 mei 2011
Status Definitief

Inhoud

1	INLEIDING	4
2	BALKAN	8
2.1	European Union Force (EUFOR) Althea.....	8
2.2	European Union Police Mission (EUPM)	11
2.3	Kosovo Force (KFOR)	12
2.4	European Union Rule of Law Mission Kosovo (EULEX Kosovo).....	14
3	AFRIKA.....	16
3.1	UN Mission in Sudan (UNMIS)	16
3.2	UN/AU Mission in Darfur (UNAMID)	19
3.3	UNODC CPP (standplaats Kenia)	20
3.4	SSR Mali.....	22
3.5	SSD Burundi	23
3.6	EUSEC in de Democratische Republiek Congo.....	25
4	MIDDEN OOSTEN	27
4.1	NATO Training Mission in Iraq (NTM-I)	27
4.2	European Union Border Assistance Mission Rafah (Rafah)	28
4.3	UN Truce Supervision Organization (UNTSO)	29
4.4	United States Security Coordinator (USSC)	31
5	AZIË	33
5.1	European Union Police Mission in Afghanistan.....	33
6	FINANCIEEL	36
7	SLOTBESCHOUWING.....	38

1 INLEIDING

De regering hecht aan de betrokkenheid van de krijgsmacht bij de geïntegreerde benadering van het buitenlandse beleid. De meest in het oog springende bijdragen van de Nederlandse krijgsmacht hebben in 2010 plaatsgevonden in Afghanistan en op zee rond de Hoorn van Afrika. Daarnaast heeft de Nederlandse krijgsmacht in dit jaar ook met kleinschalige bijdragen deelgenomen aan een aantal missies en is Nederlands militair personeel ingezet in het kader van *Security Sector Reform (SSR)* en *Security Sector Development (SSD)* projecten. Deze missies verschillen sterk van elkaar in omvang en opdracht. Bij sommige van deze kleinschalige missies is sprake van uitzending van militaire eenheden conform artikel 100 van de Grondwet en is het Toetsingskader 2009 van toepassing. Op grond daarvan krijgt het parlement jaarlijks op de derde woensdag van mei de beschikking over een tussentijdse evaluatie van deze missies. Er zijn ook kleinschalige missies die buiten de reikwijdte en strekking van artikel 100 van de Grondwet vallen. Naar goed gebruik wordt het parlement over deze missies toch zoveel mogelijk langs de lijnen van het Toetsingskader geïnformeerd en ontvangt zij jaarlijks eveneens een tussentijdse evaluatie.

In deze tussentijdse evaluatie over het kalenderjaar 2010 worden "Artikel 100"-missies en "non-Artikel 100"-bijdragen aan missies behandeld en wordt aandacht besteed aan zowel militaire als politieke aspecten. In sommige gevallen is de inzet overwegend civiel van aard en is sprake van een aanvullende militaire bijdrage. Tevens wordt in deze tussentijdse evaluatie de inzet van militairen in het kader van SSR beschouwd. De militairen die als liaison zijn geplaatst te Tampa (*Netherlands Liaison Team Central Command*), Bahrein (*Netherlands Liaison Team Combined Forces Maritime Component Command*) en de deelname in de staf van anti-piraterijmissie CTF 151, worden niet als missie gezien zoals dat wordt bedoeld in het Toetsingskader 2009 en worden in deze tussentijdse evaluatie verder niet in beschouwing genomen. Deze evaluatie beschrijft missies in vier geografische regio's. Daarnaast beschrijft de evaluatie enkele specifieke SSR- en SSD-missies. Over de Nederlandse bijdrage aan ISAF en over de Nederlandse bijdragen aan de anti-piraterijoperaties *Atalanta* en *Ocean Shield* wordt uw Kamer separaat door middel van eindevaluaties geïnformeerd.

BALKAN

Nederland blijft vanuit het oogpunt van stabiliteit op de korte termijn hechten aan militaire en civiele aanwezigheid op de Westelijke Balkan. Nederland draagt momenteel bij aan civiele en militaire missies in Bosnië-Herzegovina en Kosovo. Zeker na het uiteenvallen van het voormalige Joegoslavië is de rechtsorde in de regio er bij gebaat dat oude etnische conflicten niet de kans krijgen opnieuw samenlevingen te ontwrichten. Negatieve effecten van instabiliteit, zoals georganiseerde misdaad, zijn in overige delen van Europa direct merkbaar. Toenadering tot Euro-Atlantische structuren van de landen in deze regio kan een bijdrage leveren aan stabiliteit in de regio. Zo hebben diverse landen door middel van stabilisatie- en associatieovereenkomsten het pad naar lidmaatschap van de EU betreden. In 2009 is de status van *Membership Action Plan* (MAP) aan Montenegro toegekend. Albanië en Kroatië zijn sinds 3 april 2009 volwaardig lid van de NAVO. Tijdens de vergadering van NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken in Tallinn in april 2010 is de MAP-status toegezegd aan Bosnië-Herzegovina, onder voorwaarde dat de MAP-status pas in werking treedt als alle defensie-eigendommen zijn geregistreerd als staatseigendom. Nederland steunt deze processen, met inachtneming van de daarvoor geldende criteria, waaronder volledige samenwerking van de betrokken landen (Servië, Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Montenegro) met het *International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia* (ICTY).

AFRIKA

Door de gecombineerde inzet van politieke, militaire en ontwikkelings-samenwerkingsmiddelen geeft de Nederlandse regering invulling aan het geïntegreerde buitenland- en veiligheidsbeleid. De ambitie om deel te nemen aan civiele en militaire missies in Afrika werd de afgelopen jaren bevestigd in notities als "Afrika: Sterke Mensen, Zwakke Staten" uit 2004, de notitie "Wederopbouw Na Gewapend Conflict" uit 2005 en de notitie "Veiligheid en Ontwikkeling in Fragiele staten" uit 2008, waarin onder andere wordt gesteld dat politieke en militaire stabiliteit is vereist om sociale en economische wederopbouw mogelijk te maken. Mede door deel te nemen aan een aantal kleinschalige missies in Afrika heeft Nederland in 2010 uitvoering gegeven aan dit beleid. Het aantal Nederlandse deelnemers per missie varieerde van één tot circa dertig personen, zowel civiele experts als militairen. Met deze bijdragen toont Nederland door inbreng van hoog gekwalificeerde professionals, vaak op sleutelposities, zijn betrokkenheid bij de veiligheid en wederopbouw van (post)conflictlanden in Afrika.

MIDDEN-OOSTEN

Vanwege de aanhoudend fragiele situatie in het Midden-Oosten blijft de ondersteuning van vrede en veiligheid in dit gebied door de internationale gemeenschap van groot belang. Ter ondersteuning van het Midden-Oosten vredesproces (MOVP), dat een belangrijke plaats in het buitenlands beleid van de regering heeft, nam Nederland in 2010 deel aan de *EU Border Assistance Mission* in Rafah (EUBAM Rafah), de missie van de *United States Security Coordinator* (USSC) en de *United Nations Truce Supervision Organisation* (UNTSO). Ter versterking van de Iraakse veiligheidssector zijn in 2010 een vijftal militairen uitgezonden naar de *NATO Training Mission in Iraq* (NTM-I).

AZIË

In Azië, waar veiligheidspolitieke vraagstukken zich in veel verschijningsvormen aandienen, nam Nederland in 2010, naast zijn bijdrage aan ISAF, ook deel aan een EU-missie: de *European Union Police Mission* in Afghanistan. Deze civiele missie richt zich op de duurzame opbouw van het politieapparaat en de *Rule of Law* in Afghanistan.

SSR en SSD

Sinds enkele jaren groeit de internationale erkenning voor de opvatting dat vrede, veiligheid en stabiliteit belangrijke voorwaarden zijn voor duurzame ontwikkeling; en andersom. Deze opvatting is in Nederland verwoord in de beleidsnotities "Wederopbouw Na Gewapend Conflict" uit 2005 en "Veiligheid en Ontwikkeling in Fragiele Staten" uit 2008, beide vastgesteld door de ministers van Buitenlandse Zaken, Defensie en voor Ontwikkelingssamenwerking. Het ondersteunen van de ontwikkeling van de veiligheidssector is een steeds belangrijker onderdeel van de uitvoering van het Nederlandse beleid op het gebied van vrede, veiligheid en ontwikkeling. Een goed functionerende veiligheidsorganisatie is immers een basisvoorwaarde voor duurzame ontwikkeling in vooral post-conflictgebieden. Zowel SSR als SSD omvatten meerdere disciplines en worden daarom interdepartementaal opgezet.

Nederland heeft in 2010 kleinschalige militaire bijdragen geleverd aan de onderstaande missies en SSR/SSD-inzet:

BALKAN:

EUFOR Althea	European Union Force Althea (Bosnië-Herzegovina)
EUPM	European Union Police Mission (Bosnië-Herzegovina)
KFOR	Kosovo Force
EULEX	European Union Rule of Law Mission (Kosovo)

AFRIKA:

UNMIS	UN Mission in Sudan
UNAMID	UN/AU Mission in Darfur
EUSEC DRC	EU Security Mission DR Congo
UNODC CPP	UN Office on Drugs and Crime Counter Piracy Programme
SSR Mali	
SSD Burundi	

MIDDEN-OOSTEN:

NTM-I	NATO Training Mission in Iraq
EUBAM Rafah	EU Border Assistance Mission, Rafah
UNTSO	UN Truce Supervision Organisation
USSC	United States Security Coordinator

AZIË:

EUPOL Afghanistan	European Union Police Mission in Afghanistan
-------------------	--

2 BALKAN

2.1 European Union Force (EUFOR) Althea

Rechtsgrond en mandaat. Op 12 juli 2004 besloot de EU, op basis van de VN Veiligheidsraadresolutie 1551, om de NAVO-missie in Bosnië-Herzegovina (SFOR) te laten opvolgen door een EU-geleide missie. Deze missie heeft de naam Althea gekregen; voor de uitvoering werd de *European Union Force* (EUFOR) "Althea" ingericht. Het mandaat en de rechtsgrond voor het optreden van EUFOR zijn gebaseerd op de VN-Veiligheidsraadresolutie 1575 onder hoofdstuk VII van het VN-Handvest. De VN-veiligheidsraad heeft op 18 november 2010 resolutie 1948 aangenomen waarin het mandaat van EUFOR tot 18 november 2011 is verlengd. In de praktijk is de hoofdtaak van EUFOR om bij te dragen aan een *safe and secure environment* waarin de internationale gemeenschap haar werk kan doen. Voorts ondersteunt EUFOR het *International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia* (ICTY), met inbegrip van de opsporing van '*Persons Indicted for War Crimes*' (PIFWCs). Daarnaast ondersteunt EUFOR de Hoge Vertegenwoordiger met de uitvoering van het executieve mandaat.

In januari 2010 heeft de EU besloten tot een hybride taakstelling van de missie waarmee in juni 2010 een begin werd gemaakt toen de missie zich naast het executieve mandaat ook ging bezighouden met de ondersteuning van de capaciteitsopbouw en training van de Bosnische strijdkrachten. Tegen het einde van 2010 was de troepensterkte van EUFOR ongeveer 1500.

Nederlandse bijdrage. In 2010 leverde Nederland ongeveer 85 militairen aan EUFOR. De Nederlandse bijdrage aan het executieve mandaat blijft tot 19 november 2011 gehandhaafd met 75 militairen. Het zwaartepunt van de Nederlandse EUFOR-bijdrage ligt bij de *Liaison and Observation Teams* (LOTs). De LOTs vergaren informatie over de veiligheidssituatie en over de sociale, politieke en economische ontwikkelingen in het inzetgebied. Eventuele spanningen worden zo snel zichtbaar waardoor een adequate reactie mogelijk is. De LOTs vormen voor de Bosnische bevolking het meest zichtbare deel van EUFOR. De Nederlandse militairen zijn verantwoordelijk voor het bemannen van de vier LOT-huizen in Travnik, Mrkonjic Grad, Drvar en Livno. In Regio West zijn zij ook verantwoordelijk voor de bemanning van het Regionaal Coördinatie Centrum (RCC-West) in Banja Luka. In

Regio West werkt Nederland nauw samen met Bulgarije, Chili en Roemenië. In 2010 heeft Nederland rond de 38 militairen geleverd aan RCC West en de LOTs.

Nederland leverde in 2010 aan EUFOR ook een detachement van de Koninklijke marechaussee. De elf Nederlandse marechaussees worden ingezet voor rechetaken in relatie tot de georganiseerde misdaad en oorlogsmisdaden en voor het analyseren van inlichtingen. Daarnaast ondersteunen zij op verzoek van de Bosnische autoriteiten de politie bij het verrichten van onderzoek en het uitvoeren van acties. Vanwege het besluit van de *European Gendarmerie Force* (EGF) om de bijdrage stop te zetten, heeft er eind 2010 een reorganisatie van de zogenoemde *Integrated Police Units* (IPU's) plaatsgevonden. Sindsdien is er nog één IPU-element over, namelijk de mobiele compagnie die zich onder meer bezighoudt met *Crowd and Riot Control*. Deze is direct onder de commandant van EUFOR geplaatst. Daarnaast zijn zogenaamde *Specialized Element Teams* (SETs) opgericht. Nederlandse marechaussees bemannen deze. De SETs zijn politie-eenheden die verdachten van oorlogsmisdaden opsporen en opereren in het gehele operatiegebied van EUFOR. Eén Nederlandse functionaris is geplaatst in de *Information Analysis Division* van EUFOR, die belast is met de functionele aansturing van de SETs.

Aan het hoofdkwartier van EUFOR in Sarajevo levert Nederland elf staffunctionarissen. De ondersteuning van de Nederlandse militairen in Bosnië-Herzegovina wordt verzorgd door een Nederlands '*National Support Element*' (NSE) op Camp Butmir in Sarajevo. In Banja Luka is een dependance van het NSE ondergebracht. In totaal bestaat het NSE uit zeven militairen.

Voor de ondersteuning van capaciteitsopbouw en de training van de Bosnische strijdkrachten heeft EUFOR de *Capacity Building and Training Division* (CBTD) opgericht. Het CBTD-programma sluit aan bij het programma van de NAVO dat zich specifiek richt op het hoogste segment van het Bosnische leger. Het trainingsprogramma is gericht op het opzetten van een robuuste en duurzame trainingsstructuur in Bosnië-Herzegovina (het '*train de trainer*'-concept). De thema's waar dit programma zich op richt, liggen op het vlak van het militair onderwijs, training en doctrine, communicatie- en informatiesystemen, standaardisatie en interoperabiliteit, logistiek, onderhoud, mijnenruiming en rampenbestrijding. Sinds half juni 2010 werken er vijf Nederlandse militairen in de CBTD.

EVALUATIE.

Resultaat. EUFOR draagt bij aan een veilige omgeving waarin de diverse bevolkingsgroepen vreedzaam naast elkaar leven en waarin de internationale gemeenschap haar werk kan doen. De betekenis van die taak mag niet worden onderschat en heeft er onder meer toe bijgedragen dat de verkiezingen in 2010 rustig zijn verlopen; de aanwezigheid van EUFOR Althea heeft zonder meer een matigend effect op de houding die de diverse bevolkingsgroepen met al hun verschillen en tegenstellingen ten opzichte van elkaar innemen. Hoewel EUFOR in 2010 het aantal LOT-huizen verminderde en de IPU's reorganiseerde, aanpassingen die mede verband hielden met de omstandigheid dat enkele troepenleverende landen hun bijdrage aan de missie beëindigden, is EUFOR nog steeds in staat het mandaat uit te voeren. De Nederlandse bijdrage aan de missie was relatief bescheiden, maar werd door zowel Commandant EUFOR als door betrokkenen zelf nuttig en waardevol gevonden. Mede vanwege de jarenlange ervaring die de Nederlandse krijgsmacht in dit operatiegebied heeft opgedaan, wordt de Nederlandse inzet zeer gewaardeerd.

Toekomst. De verkiezingen in oktober 2010 hebben niet geresulteerd in grootschalige veiligheidsincidenten. De regering heeft mede om die reden besloten niet langer bij te dragen aan het executieve mandaat van EUFOR Althea. De huidige Nederlandse bijdrage aan EUFOR Althea loopt af op 19 november 2011 (Kamerstuk 29 521, nr. 156 van 18 januari 2011).

Tijdens het Algemeen Overleg op 17 februari 2011 heeft de regering laten weten EU Hoge Vertegenwoordiger (HV) Ashton te zullen verzoeken de opzet van de missie opnieuw te bezien opdat deze beter aansluit bij de actuele politieke en veiligheidssituatie in Bosnië. Mede naar aanleiding hiervan heeft de Raad Buitenlandse Zaken van 21 maart 2011 geconcludeerd dat de HV Ashton de missie tussentijds zal evalueren om op basis daarvan te komen met een voorstel voor de toekomstige invulling van de missie. In operationele zin levert Nederland in 2011 naast zijn bijdrage aan het executieve mandaat gedurende ongeveer twee maanden twee instructeurs aan een *Mobile Training Team* (MTT) dat zich richt op Bosnische communicatie- en informatiesystemen. De verwachting is dat de EU deze trainingsactiviteiten de komende jaren zal voortzetten. Over de Nederlandse bijdrage daaraan heeft de regering nog geen besluit genomen.

Conclusie. Het is mede dankzij SFOR en nu EUFOR dat de veiligheidssituatie in Bosnië-Herzegovina de afgelopen jaren langzaam maar structureel is verbeterd. Zoals in veel post-conflictgebieden zijn de politieke processen die moeten leiden tot een stabiele democratische multi-etnische staat moeizaam. De Nederlandse bijdrage werd ook afgelopen jaar zeer gewaardeerd.

2.2 European Union Police Mission (EUPM)

Rechtsgrond en mandaat. Op 8 december 2009 is het mandaat van de civiele missie EUPM met twee jaar verlengd tot 31 december 2011. De doelstelling van de missie is met die verlenging niet gewijzigd. EUPM heeft de opdracht Bosnië-Herzegovina te adviseren over de totstandbrenging van een duurzame politiestructuur die aan de internationale standaarden voldoet. De missie richt zich daarbij vooral, op strategisch niveau, op de aanpak van de georganiseerde misdaad en corruptiebestrijding. Een bijzonder aandachtspunt is de verbetering van de samenwerking tussen de politie- en justitiesector. Daarnaast wordt gewerkt aan verbeterde samenwerking tussen de diverse geledingen van de politieorganisatie op zowel regionaal- als entiteitsniveau en krijgt de verdere harmonisatie van wetgeving veel aandacht.

Nederlandse bijdrage. Nederland neemt tot aan het einde van het mandaat deel aan deze missie. In 2010 bestond de Nederlandse bijdrage uit vijf civiele politiefunctionarissen, twee functionarissen van de Koninklijke marechaussee en een medewerker van de IND. EUPM had in 2010 een omvang van ongeveer 125 personen.

EVALUATIE.

Resultaat. Niet alle projecten die gericht zijn op de politiehervormingen verlopen zo voortvarend als gewenst. Corruptie en een complexe samenwerking tussen de diverse instanties die in het land actief zijn doen een beroep op het geduld en uithoudingsvermogen van alle betrokkenen. EUPM, EUFOR, het *Office of the High Representative* (OHR) en de EU Speciale Vertegenwoordiger zijn betrokken bij de doorlopende politiehervormingen die gericht blijven op het juist beleggen van financiële en operationele beslissingsbevoegdheden en het organiseren van de politieregio's langs functionele lijnen. Buiten het feit dat onder deze omstandigheden slechts moeilijk vooruitgang kon worden geboekt, hebben de Nederlandse

functionarissen, met hun ruime deskundigheid en ervaring, toch een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de missie.

Toekomst. Het mandaat van EUPM verloopt eind 2011. Op dit moment zijn er twee scenario's voor de toekomst van EUPM. Het eerste stuurt aan op voortzetting van een aantal activiteiten van EUPM binnen een separate, zeer kleinschalige missie. In het tweede scenario zal de Speciale Vertegenwoordiger van de EU een kleine *Rule of Law*-eenheid onder zich krijgen. De discussie over het geprefereerde scenario wordt op dit moment binnen de EU gevoerd. Voor Nederland is daarbij van belang dat de duurzaamheid van de activiteiten van EUPM op effectieve wijze wordt gewaarborgd en de nodige resterende activiteiten op zo efficiënt mogelijke wijze kunnen worden uitgevoerd.

Conclusie. Hervorming van de Bosnische veiligheidssector, inclusief de justitiële, is een speerpunt van de betrokken landen, in het bijzonder de Europese. Ondanks de moeizame politieke situatie waarin EUPM moet functioneren, levert EUPM daarbinnen een bescheiden, maar wezenlijke bijdrage.

2.3 Kosovo Force (KFOR)

Rechtsgrond en mandaat. Het mandaat van *Kosovo Force* (KFOR) is gelegen in de VN Veiligheidsraadresolutie 1244 van 10 juni 1999, die geldig is totdat de Veiligheidsraad deze intrekt. De missie van KFOR is het creëren en het in stand houden van een veilige en stabiele omgeving (*Safe and Secure Environment* (SASE)) in Kosovo, inclusief de openbare orde, het ondersteunen van de EU missie EULEX en, indien noodzakelijk, het afdwingen van het naleven van de afspraken die hebben geleid tot het eind van het conflict.

Nederlandse bijdrage. De gehele KFOR-sterkte bedroeg in 2010 ongeveer 8500 militairen. Nederland levert sinds oktober 2005 permanent militairen aan het KFOR-hoofdkwartier te Pristina. In 2010 waren dat er, net zoals in de jaren daarvoor, vier. In november 2010 werd het mandaat voor de missie verlengd tot oktober 2011 (Kamerstuk 28.676, nr. 117). De bijdragen aan zowel EULEX als KFOR worden ondersteund door een *National Support Element* (NSE), dat bestaat uit twee militairen van de Koninklijke marechaussee. Tevens is er in Pristina een *National Intelligence Cell* (NIC) geplaatst, bemand door twee militairen.

EVALUATIE.

Resultaat. In 2010 is de veiligheidssituatie in Kosovo verbeterd ten opzichte van de voorgaande jaren. Met zijn relatief bescheiden bijdrage aan KFOR toont Nederland betrokkenheid bij de missie en de Westelijke Balkan als geheel. Tevens verschaft deze bijdrage Nederland vanuit operationeel oogpunt inzicht ten behoeve van zijn positiebepaling als het gaat om mogelijke toekomstige bijdrages aan (militaire) operaties in deze regio.

Toekomst. Tijdens de NAVO-ministeriële bijeenkomst van juni 2009 hebben de ministers van Defensie ingestemd met een graduele reductie van KFOR naar een zogenoemde *Deterrence Presence*. De reductie van 15.000 naar 2.250 man verloopt via drie "Gates". *Gate 1*, de eerste reductie naar circa 10.000 militairen, werd op 31 januari 2010 afgerond. Op 1 maart 2011 is *Gate 2* bereikt en is de troepenmacht op een sterkte van 5.000 man gekomen. *Gate 3* is de laatste stap, waarbij de troepensterkte op 2.250 man komt. Hiervoor bestaat nog geen tijdspad.

Ook het aantal van vijf *Battlegroups* (BGs) is in *Gate 2* teruggebracht naar twee met een gewijzigd operatieconcept. De BGs hebben geen gebiedsverantwoordelijkheid meer. Één *static* BG (vier compagnieën) houdt zich bezig met bewakings- en beveiligingstaken. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de bewaking van de *Properties with a Designated Special Status* (gebieden en gebouwen van groot cultuurhistorisch belang) en de *Administrative Boundary Line*. De *mobile* BG (acht compagnieën) kan over geheel Kosovo worden ingezet, waarbij de nadruk op het noorden van Kosovo ligt. De reservecomponent bestaat uit drie compagnieën. COMKFOR heeft ook de beschikking over vijf *Joint Regional Detachments* (JRD), die een aantal *Liaison and Monitoring Teams* kunnen ontplooien. De teams zijn de ogen en oren van COMKFOR in Kosovo. De functie van *Provost Marshall* zal vanaf oktober 2011 niet meer door Nederland worden vervuld. De bijdrage aan HQ KFOR wordt daarmee van vier naar drie personen teruggebracht. Een deel van de KFOR-troepen kan worden ingezet als tactische reserve voor EUFOR Althea in Bosnië-Herzegovina.

Conclusie. In de complexe situatie op de Balkan is het van belang dat, ook met militairen, een bijdrage wordt geleverd aan de randvoorwaarden voor stabiliteit en veiligheid in Kosovo.

2.4 European Union Rule of Law Mission Kosovo (EULEX Kosovo)

Rechtsgrond en mandaat. De rechtsgrond voor deze missie is gelegen in VN Veiligheidsraadresolutie 1244 van 12 juni 1999. Met het EU Raadsbesluit 2010/322/CFSP van 8 juni 2010 is het mandaat tot 14 juni 2012 verlengd. EULEX Kosovo heeft tot doel het bestuur, de politie, justitie en de douane van Kosovo te ondersteunen om zo een bijdrage te leveren aan de bestendiging van de regionale vrede, veiligheid en stabiliteit en aan de ontwikkeling van duurzame, democratische lokale instellingen.

Nederlandse bijdrage. De totale sterkte van EULEX bedroeg in 2010 zo'n 1400 personen. De Nederlandse bijdrage is wisselend en bedraagt rond de 40 personen waarvan ongeveer 20 militairen van de Koninklijke marechaussee. De Nederlandse bijdrage aan EULEX Kosovo betreft naast militairen van de Koninklijke marechaussee ook personeel van politie, justitie, douane en enkele civiele experts. Militairen van de marechaussee zijn in Kosovo op verschillende politieterreinen actief.

EVALUATIE.

Resultaat. De situatie rond EULEX in Kosovo is extra complex omdat niet alle deelnemende landen in de missie Kosovo als zelfstandige staat erkennen. Hierdoor is de operatie "*status-neutraal*". De relatie met de VN is geborgd doordat EULEX formeel aan de VN in New York rapporteert, maar operationeel van de EU in Brussel aansturing krijgt. De missie boekt langzaam vooruitgang op het gebied van opsporing en vervolging van oorlogsmisdadigers. Ook de gehele justitiële keten rond grensoverschrijdende criminaliteit krijgt aandacht, in het bijzonder door douanecontroles. Door het werk van EULEX wordt zichtbaar dat niemand meer boven de wet staat. Dit creëert wel een lastig dilemma: enerzijds wil de missie op een effectieve manier oorlogsmisdaden, georganiseerde criminaliteit en corruptie aanpakken, in het bijzonder daar waar het leden van de huidige politieke elite betreft. Anderzijds wil EULEX, de ongekend felle reacties van de Kosovaarse autoriteiten en de publieke opinie in het achterhoofd houdend, met haar optreden destabiliserende effecten voorkomen.

Toekomst. De situatie in het noorden van Kosovo is fragiel, maar ook daar boekt EULEX vooruitgang. EULEX bouwt verder aan het vergroten van de *footprint* in het

noorden van Kosovo. In 2011 zal de Nederlandse bijdrage aan EULEX worden voortgezet conform de eerder toegezegde bijdrage.

Conclusie. EULEX opereert in een complexe omgeving, maar levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van een rechtsstaat voor alle Kosovaren.

3 AFRIKA

3.1 UN Mission in Sudan (UNMIS)

Rechtsgrond en mandaat. De juridische basis van UNMIS is de VN- Veiligheidsraadresolutie 1590 van 24 maart 2005, die met resolutie 1919 is verlengd tot 30 april 2011. Op 26 april 2011 heeft de VN Veiligheidsraad het mandaat van UNMIS verlengd tot 9 juli 2011. UNMIS ziet toe op de uitvoering van het *Comprehensive Peace Agreement (CPA)*, dat op 9 juli 2011 afloopt. Hoofdonderdeel van het mandaat van UNMIS betreft monitoring van en ondersteuning bij de uitvoering van het CPA. Naast het staakt-het-vuren richt UNMIS zich op het monitoren van de terugtrekking van de *Sudanese Armed Forces (SAF)* en de *Sudan People's Liberation Army (SPLA)*, het formeren van JIU's¹ en een *Joint Defence Board*, het integreren van *Other Armed Groups* in de SAF en SPLA en het DDR-proces. Verder trainen UNMIS-politietrainers de Zuid-Soedanese politie. Daarnaast ondersteunt UNMIS de vrijwillige terugkeer van vluchtelingen en ontheemden en humanitaire noodhulpverlening door deze veiligheid te bieden. UNMIS helpt bij ontminning en UNMIS heeft tevens in haar mandaat de bevordering van de mensenrechten en coördinatie van internationale inspanningen ter bescherming van burgers.

Binnen het mandaat werkt UNMIS in toenemende mate samen met de verschillende VN-missies in de regio (UNMIS, UNAMID, MONUSCO, MINURCAT) en worden de strategieën ter bestrijding van de *Lord's Resistance Army* onderling gecoördineerd. Bescherming van de burgerbevolking maakt expliciet onderdeel uit van het mandaat van UNMIS. Primair is de bescherming van burgers een interne Soedanese aangelegenheid. UNMIS heeft zoals verzocht door de VN Veiligheidsraad een missiebrede beschermingsstrategie geformuleerd. Deze is geïntegreerd in het bestaande *integrated strategic framework*, een raamwerk dat ertoe dient om de activiteiten van de vredesmissie en van andere VN-organisaties op elkaar af te stemmen.

UNMIS bestaat in totaal uit ongeveer 10.000 bewapende militairen, bijna 500 militaire waarnemers, ongeveer 600 politietrainers en ruim 3500 civiele medewerkers. De UNMO's voeren hun werkzaamheden uit in kleine teams waar ook

---

¹ Gemengde militaire eenheden ('*joint integrated units*') samengesteld uit elementen van het Soedanese leger en de 'rebellienbeweging' *Sudan's People Liberation Army*.

vertegenwoordigers van de voormalige strijdende partijen deel van uitmaken. De UNMO's richten zich op het in kaart brengen van de militaire situatie en de integratie van de voormalige rebellen. Zij rapporteren hun waarnemingen aan de *Force Commander*. De UNPOL's richten zich op capaciteitsuitbreiding en kwaliteitsverbetering van de lokale politie.

Nederlandse bijdrage. Nederland draagt sinds 2006 bij aan UNMIS met vijftien UNPOL's (elf van de Koninklijke marechaussee en vier van de politie), twaalf militaire UNMO's en drie staffunctionarissen. De regering heeft in het voorjaar van 2010 besloten de Nederlandse bijdrage aan deze missie te verlengen tot 13 april 2011. In maart 2011 heeft de regering besloten om de Nederlandse bijdrage te verlengen tot en met het (nog nader vast te stellen) einde van het VN-mandaat van UNMIS, met een maximum van zes maanden tot uiterlijk 13 oktober 2011.

De Nederlandse waarnemers en politiefunctionarissen worden bij voorkeur, en in overleg met de VN-autoriteiten ter plaatse, in tweetallen ingezet. Sinds 2009 levert Nederland, samen met het VK, een financiële bijdrage aan de *Joint Integrated Units* (JIU) voor basisvoorzieningen en –uitrusting. Deze bijdrage liep door in 2010. Op het gebied van demobilisatie, ontwapening en re-integratie (DDR) was Nederland in 2010 een actieve partner. Nederland heeft de ontwikkelingen van de geïntegreerde DDR-cel van UNMIS en de nationale Soedanese DDR-commissie in 2010 kritisch gevolgd, aangezien het DDR-proces moeizaam verloopt. Gebleken is dat er wordt afgeweken van eerder opgestelde namenlijsten, waardoor mogelijk onjuiste personen deelnamen aan het DDR-proces. Nederland vervulde en vervult samen met het Verenigd Koninkrijk en Japan een leidende rol in het oplossen van deze problematiek en het ontwikkelen van een nieuwe strategie.

EVALUATIE

Resultaat. Het uitblijven van overeenstemming tussen de CPA-partijen over uitstaande punten van het CPA bemoeilijkte het functioneren van UNMIS, de verdere vorming van de JIUs en van de geïntegreerde politie-eenheden. Waarneming van de naleving van het CPA door de militaire waarnemers van UNMOs bleef in 2010 van waarde, evenals de opbouw van een goed functionerend politieapparaat met hulp van de UNPOLs. De waarnemers en politiemensen voeren hun taken ongewapend uit. Voor hun beveiliging is een VN-beschermingsmacht ontplooid. De omvang, kwaliteit en professionaliteit van deze *Force Protection*-eenheden zijn in het algemeen toereikend om de vereiste bescherming te bieden

aan het VN-personeel en om de opgedragen taken uit te voeren. Ook heeft UNMIS een logistieke bijdrage aan het zelfbeschikkingsreferendum voor Zuid-Soedan (9 januari 2011) geleverd, dat heeft bijgedragen aan het goede verloop van het proces. Verder heeft UNMIS *early warning* systemen in Zuid-Soedan opgezet, waardoor concrete stappen ter verbetering van bescherming van de burgerbevolking aan de Zuid-Soedanese autoriteiten konden worden voorgelegd. Patrouilles duren inmiddels langer en bestrijken een groter gebied dan voorheen. Dit heeft de zichtbaarheid van UNMIS vergroot, vertrouwen bij de lokale bevolking opgebouwd en UNMIS in staat gesteld de lokale situatie beter te kunnen monitoren. UNMIS wordt geacht waar mogelijk ondersteuning te bieden aan de bescherming van burgers. De hiervoor beschikbare middelen en capaciteit zijn echter beperkt, zeker als die afgezet worden tegen het enorme grondgebied en de zeer slechte infrastructuur. De invloed van de in totaal 30 Nederlanders op de missie als geheel is beperkt, daarvoor is hun aantal te gering. Lokaal echter kunnen ze, mede omdat ze in tweetallen opereren, een zekere mate van effectiviteit sorteren. Uit de terugkoppelingen blijkt dat op teamsites waar Nederlanders opereren kleinschalige initiatieven genomen worden die voor de lokale bevolking verbetering van de leefomstandigheden betekenen.

Toekomst. Het huidige UNMIS-mandaat spreekt zich nog niet uit over de rol van UNMIS na afloop van het CPA. Momenteel onderzoekt de Secretaris-generaal van de VN de mogelijkheden voor een nieuwe VN-missie in Zuid-Soedan na afloop van het CPA en de onafhankelijkheid van Zuid-Soedan. Naar verwachting zal de VN Veiligheidsraad eind mei instemmen met het mandaat voor een nieuwe VN-missie per 10 juli 2011. Wanneer meer bekend is over dit mandaat zal de regering een eventuele Nederlandse bijdrage aan de opvolger van UNMIS onderzoeken.

Conclusie. Zuid-Soedan staat aan de vooravond van grote veranderingen. UNMIS heeft als belangrijkste taak toe te zien op de naleving van het CPA. Deze kerntaak blijft, in de laatste fase van het CPA en de verwachte onafhankelijkheid van Zuid-Soedan op 9 juli aanstaande, onverminderd van kracht. In deze laatste fase van de huidige UNMIS-missie blijft steun van de internationale gemeenschap, waaronder steun van Nederland, aan de VN-missie noodzakelijk. In de praktijk blijken de Nederlanders in UNMIS, door hun cultureel adaptief vermogen en hun inhoudelijke professionaliteit, een door collega's en leidinggevendenden gewaardeerde bijdrage te leveren aan het functioneren van de teams en de teamsites waarin zij werken.

3.2 UN/AU Mission in Darfur (UNAMID)

Rechtsgrond en mandaat. De rechtsgrondslag voor UNAMID is gelegen in VN-Veilighedsraadresolutie 1769 van 31 juli 2007. Met resolutie 1935 is deze verlengd tot 31 juli 2011. De taak van UNAMID is het beschermen van burgers, het bijdragen aan de veiligheid ten behoeve van de levering van humanitaire hulp, het monitoren en verifiëren van de vredesovereenkomsten, het ondersteunen van het politieke proces, het bevorderen van de mensenrechten en het monitoren van de situatie aan de grenzen met Tsjaad en de Centraal Afrikaanse Republiek (CAR). UNAMID ondersteunt waar mogelijk het vredesproces in Darfur via logistieke bijdragen aan het *Darfur Political Process*. De oorsprong van de missie ligt in het sturen van een waarnemingsmissie, de *African Union Mission in Sudan (AMIS)*, die toezicht hield op een wapenstilstand tussen Soedanese regeringstroepen en enkele rebellenbewegingen. Vanaf 31 december 2007 is de AMIS missie overgenomen door UNAMID.

Nederlandse bijdrage. In UNAMID waren eind 2010 meer dan 23.000 militairen en civiele experts ingedeeld. Nederland droeg in 2010 met twee stafofficieren bij aan UNAMID. Zij waren achtereenvolgens werkzaam als *Senior Staff Officer Logistic Plans* binnen de J5 (planningsectie) en *Staff Officer Operations (SO OPS)* in het *Joint Logistic Operations Centre (JLOC)* op het UNAMID-hoofdkwartier te El Fasher, Darfur. Door visaproblemen zijn deze functies niet altijd bezet geweest en momenteel niet gevuld. Naast een financiële bijdrage aan het budget van UNAMID, levert Nederland op bilaterale basis financiële steun aan het Amerikaanse *African Contingency and Training Assistance (ACOTA)*-trainingsprogramma. Hiermee worden Afrikaanse vredestroepen opgeleid voor inzet in het Afrikaanse continent, onder andere voor UNAMID. Ook levert Nederland troepenuitrusting aan Rwandese en Oegandese eenheden die in Darfur worden ingezet.

EVALUATIE.

Resultaat. UNAMID bereikt, ondanks alle inspanningen van de deelnemende landen, maar moeizaam resultaat. De missie kampt met grote uitdagingen die de uitvoering van het mandaat belemmeren. De dreiging voor UNAMID- en humanitair personeel is toegenomen. Betrokken landen en organisaties kaarten deze situatie geregeld aan bij de Soedanese autoriteiten. Voortdurend geweld tussen de strijdende partijen betekent dat UNAMID onvoldoende toegang tot delen van Darfur heeft. Daarenboven zijn er te weinig meerdaagse patrouilles waardoor het gebied

dat door UNAMID wordt bestreken niet voldoende is. Wel is het aantal patrouilles inmiddels verhoogd. Tevens werpen de Soedanese autoriteiten belemmeringen op. De Soedanese regering frustreert de ontplooiing van UNAMID door zeer trage visum- en inklaringsprocedures voor het betrokken personeel te hanteren. Sommige materieeltransporten worden nog steeds opzettelijk vertraagd. Met deze belemmeringen hebben ook de twee Nederlandse militairen te maken omdat het soms zelfs de rotatie verstoort. Deze situatie wordt regelmatig besproken in de tripartite overleggen tussen Soedan, de VN en de AU en het besef is doorgedrongen dat het essentieel is dat de situatie verbetert. De Nederlandse bijdrage aan het totale effect van de missie is bescheiden en vooral lokaal.

Toekomst. De regering verwacht dat de VN Veiligheidsraad op 31 juli 2011 zal besluiten tot een verlenging van het huidige mandaat van UNAMID. Gelet op het belang dat Nederland hecht aan de voorzetting van deze hybride missie in Darfur heeft de regering op 4 maart 2011 meegedeeld (Kamerstuk 29521 nr. 162) dat de bestaande Nederlandse bijdrage aan UNAMID met 12 maanden wordt verlengd tot 31 maart 2012.

Conclusie. UNAMID functioneert in een zeer moeilijke omgeving waarin geen vrede heerst. Desalniettemin kan worden gezegd dat UNAMID, door haar aanwezigheid, het geweld heeft doen helpen verminderen. Ook levert de missie nuttige informatie op over de situatie 'on the ground'. De Nederlandse inbreng in UNAMID is zeer bescheiden. Dat neemt niet weg dat de functies een gewaardeerde bijdrage aan de UNAMID-organisatie leveren en de Nederlandse informatiepositie in Darfur versterken. Tevens zal Nederland zich blijven inzetten voor een effectief functionerende operatie.

3.3 UNODC CPP (standplaats Kenia)

Rechtsgrond en mandaat. In het voorjaar van 2010 heeft het *United Nations Office on Drugs and Crime* (UNODC) Nederland verzocht om een politieadviseur te leveren. De werkzaamheden van de politieadviseur vinden plaats binnen het *Counter Piracy Programme* (CPP) dat opereert vanuit het regionale kantoor van UNODC in Nairobi. UNODC CPP is een programma met een geringe omvang. Het programma bestaat uit slechts twee VN-medewerkers, aangevuld met de Nederlandse politieadviseur. Voor bepaalde programmaonderdelen of voor specifieke expertise wordt gebruik gemaakt van inleenexpertise (consultants op tijdelijke contractbasis), waardoor de *overhead*-kosten laag blijven.

De werkzaamheden binnen het programma richten zich op vier hoofdaandachtsgebieden: rechtshandhaving, berechting, rechtbanken en detentiecapaciteit. Het programma wordt gefinancierd door verschillende internationale sponsors, zoals de EU, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, de Verenigde Staten en Nederland. Naast een rol als belangrijke donor voorziet de EU, door het afsluiten van overeenkomsten met bij de bestrijding van piraten betrokken landen, zoals Seychellen, Kenia en binnenkort Mauritius, in de legitieme basis voor UNODC CPP om het programma in deze landen uit te breiden. Mede dankzij de efficiënte inrichting is het CPP in staat concrete resultaten te boeken op de gebieden *Rule of Law*, opsporing, vervolging en insluiting van piraten, in een regio waar de ontwikkeling van dergelijke capaciteiten veelal nog in de kinderschoenen staat. Humane behandeling van piraterijverdachten staat hierbij te allen tijde voorop.

Nederlandse bijdrage. Vanaf juni 2010 levert Nederland, op basis van een *Memorandum of Understanding (MoU)* tussen het *UN Development Programme (UNDP)* en het ministerie van Defensie, voor dit programma een officier van de Koninklijke marechaussee. Deze is daarmee één van de drie medewerkers van het programma. De duur van de Nederlandse bijdrage is in beginsel één jaar en duurt tot juni 2011 met de mogelijkheid deze met nog een jaar te verlengen. De officier heeft als standplaats Nairobi, Kenia, maar reist voor zijn werkzaamheden zeer regelmatig naar landen in de regio, zoals de Seychellen, Mauritius, Malediven, Tanzania en Somalië (in het bijzonder de relatief stabiele regio's Somaliland en Puntland). Tevens levert Nederland een financiële bijdrage aan UNODC in het algemeen en het CPP in het bijzonder.

EVALUATIE

Resultaat. Hoewel dit programma pas onlangs is gestart heeft het CPP verschillende resultaten geboekt, zowel op terrein van capaciteitsopbouw (bijv. de bouw van de beveiligde rechtszaal bij de *Shimo la Tewa*-gevangenis in Kenia) als van de ontwikkeling van een regionaal berechtingsmechanisme (bijv. de overeenkomst tussen de Seychellen en de verschillende Somalische autoriteiten ten behoeve van de *post-trial transfer* van veroordeelde piraten naar Somalië). Door zowel op personele als financiële wijze bij te dragen aan het CPP levert Nederland een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming van een regionale oplossing om de straffeloosheid van piraterij tegen te gaan. De bijdrage van de KMar-officier is in het kleine CPP-team zeer nuttig, zowel kwantitatief (33% van de missiesterkte) als kwalitatief.

Toekomst. De functie is van belang, omdat ook de komende periode nog veel initiatieven ontplooid zullen worden ten behoeve van de totstandkoming van een regionaal vervolgingsmechanisme. Gedacht kan worden aan onder andere het opbouwen van detentiecapaciteit, en de daarbij behorende justitiële keten, in Somaliland en Puntland.

Conclusie. UNODC CPP is een efficiënt ingericht programma dat goed past in de Nederlandse visie op piraterijbestrijding. Wanneer een effectief functionerend regionaal berechtingsmechanisme ontstaat zal dat positief bijdragen aan een geïntegreerde bestrijding van piraterij. Continuering van een bijdrage aan dit programma is gewenst.

3.4

SSR Mali

Rechtsgrond en mandaat. Het doel van de in Bamako, Mali, gevestigde *Ecole de Maintien de la Paix* (EMP) "Alioune Blondin Beye" is het versterken van het Afrikaanse vermogen om *Peace Support Operations* (PSOs) op het continent met eigen Afrikaanse eenheden te kunnen uitvoeren. Prioriteit hebben de landen van de West-Afrikaanse *Economic Community Of West African States* (ECOWAS-) organisatie, die ongeveer 65 procent van het aantal beschikbare cursusplaatsen bezetten. De overige cursusplaatsen worden gevuld door deelnemers uit de overige Afrikaanse regio's en in mindere mate overige landen. ECOWAS heeft de EMP aangewezen als haar regionale vredesschool op tactisch niveau. Het cursusaanbod behelst een aantal generieke cursussen, zoals het bijbrengen van kennis op het gebied van commandovoering en troepenaanvoering en werkwijzen binnen een bataljons- en brigadecommandopost tijdens een internationale PSO-missie. Daarnaast worden specifieke cursussen gegeven, zoals *Civil Military Cooperation* (CIMIC), operationele logistiek, VN-waarnemer en UNPOL/CIVPOL. Opleide militairen en politiefunctionarissen zijn onder andere ingezet bij diverse vredesmissies en crisisbeheersingsoperaties in Afrika, zowel in VN-, AU-, als ECOWAS- verband. De training wordt zoveel mogelijk afgestemd met het *Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre* in Accra, de *International Association of Peacekeeping Training Centres* en de *African Peace Support Trainers Association*. De EMP speelt, in nauwe samenwerking met de militaire poot van ECOWAS, een belangrijke rol bij de opbouw van de *ECOWAS Standby Force* (ESF), één van de vijf regionale brigades van de *African Union Standby Force* (ASF).

Nederlandse bijdrage. Elf landen dragen bij aan de staf van de school met in totaal 40 personeelsleden. Nederland ondersteunt sinds 2003 de EMP. Tot 2007 heeft Nederland geïnvesteerd in de bouw van de school. Op verzoek van de Malinese schoolleiding is een aantal westerse officieren opgenomen in de staf van de EMP. In dit kader is sinds oktober 2006 één Nederlandse officier op de EMP in Mali geplaatst. Hij functioneert op de school als *Chef d'Études et Doctrine*. De functie omvat onder andere het (her)schrijven, ontwikkelen en doceren van cursussen en het implementeren van eenduidige doctrines en procedures, die gebruikt worden bij vredesmissies. Daarnaast onderhoudt hij contacten met de verschillende internationale organisaties die zich bezighouden met de Afrikaanse vrede- en veiligheidsarchitectuur, zoals de VN, de EU, en de *International Association of Peace Training Centers*. Nederland levert van 2007 tot en met 2011 een financiële bijdrage aan de operationele kosten en de trainingsactiviteiten van de EMP.

EVALUATIE.

Resultaat. De school is in de loop der jaren uitgegroeid tot een instituut met een gevestigde naam in de regio. De bijdrage van de Nederlandse officier aan EMP wordt gewaardeerd. Door de Nederlandse bijdrage hebben de contacten met andere internationale organisaties en aan vredesoperaties gerelateerde opleidingsinstututen zich kunnen verdiepen.

Toekomst. In de zomer van 2011 zal de Nederlandse personele bijdrage aan de EMP na vier jaar aflopen. Andere landen hebben al laten blijken interesse te hebben om deze functie te vervullen.

Conclusie. De Nederlandse inzet in Mali levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de Afrikaanse capaciteiten voor het uitvoeren van vredesoperaties.

3.5 SSD Burundi

Rechtsgrond en mandaat. Op 10 april 2009 heeft Nederland voor de duur van acht jaar een *Memorandum of Understanding* (MoU) gesloten met Burundi over de uitvoering van een bilateraal *Security Sector Development* (SSD-) programma. Dit bilaterale programma kan worden aangemerkt als een intensivering van de Nederlandse betrokkenheid in Burundi. Het programma bevat in totaal dertig punten die zich richten op de verdere professionalisering van het Burundese leger, de

Burundese politie en de ontwikkeling van het democratisch toezicht op de veiligheidssector.

Nederlandse bijdrage. De Nederlandse activiteiten vinden plaats binnen het bilaterale SSD-project. De structurele Nederlandse bijdrage bestaat uit twee officieren en een civiele adviseur. Eén officier is geplaatst bij de Directeur Generaal *Planification et Strategie* van het Burundese ministerie van Defensie. Hij adviseert ondermeer bij de ontwikkeling van beleid en doctrine. Daarnaast stelt Nederland één officier ter beschikking als projectcoördinator binnen een Nederlands-Burundese projectorganisatie die is belast met de voorbereiding en uitvoering van de in het SSD-programma overeengekomen projecten. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken is één strategisch adviseur geplaatst binnen het ministerie van Publieke Veiligheid, dat verantwoordelijk is voor de politie. Nederland zet verder op incidentele basis militairen in ten behoeve van de uitvoering van dertien militaire projecten die in het kader van het SSD-programma zijn geïdentificeerd. In 2010 heeft de overdracht van vrachtauto's met bijbehorende opleiding voor Burundees onderhoudspersoneel en rijinstructeurs plaatsgevonden. Ook zijn hout- en metaalbewerkingprogramma's uitgevoerd waarvoor Nederland machines en apparatuur heeft geschonken. Door een marine-expert is een studie uitgevoerd naar de samenwerkingsmogelijkheden tussen de Burundese krijgsmacht en politie in de strijd tegen smokkel via het Tanganyikameer. Tenslotte is op het gebied van de informatie-uitwisseling binnen het Burundese ministerie van Defensie door een Nederlandse militaire informatievoorzieningsdeskundige een voorstel voor verbetering opgesteld.

EVALUATIE

Resultaat. De twee Nederlandse militairen in Burundi leveren een bescheiden maar effectieve bijdrage. Omdat de Burundese strijdkrachten nog veel ontwikkeling moeten doormaken is de kwalitatieve bijdrage aan het groeiproces relatief gezien groot. Bovendien spelen de Nederlandse militairen, die binnen het Burundese ministerie van Defensie zijn geplaatst, een sleutelrol bij de vertrouwensband tussen Nederland en Burundi op dit voor de Burundezen gevoelige onderwerp. Voor de eerste fase (september 2009 – augustus 2011) van het SSD programma is ruim EUR 20 miljoen beschikbaar gesteld.

Toekomst. Het SSD-programma zal in 2011 verder worden geïmplementeerd. Projecten uit de eerste fase van het MoU zullen worden afgerond en in de tweede

fase (september 2011 – augustus 2013) zal het programma zich voornamelijk richten op strategische projecten, zoals de *Defence Review*. Financieel zal deze fase bovendien kleiner van omvang zijn.

Conclusie. De bilaterale SSD-activiteiten met Burundi verlopen naar tevredenheid van beide partijen. Nederland heeft hier een duidelijke toegevoegde waarde en levert zo een bijdrage aan een veiliger toekomst voor de Burundezen en een stabiele regio.

3.6 EUSEC in de Democratische Republiek Congo

Rechtsgrond en mandaat. Op uitnodiging van de Congolese regering voert de EU een missie uit in de Democratische Republiek Congo (DRC). Het mandaat van de *European Union Security* (EUSEC) missie is vastgelegd in het EU-Raadsbesluit 2005/355/CFSP van 2 mei 2005 en is verlengd tot 30 september 2012. De voornaamste reden voor de voortdurende instabiliteit in de DRC is het feit dat er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt bij de ontwapening van de rebellen en de vorming van een nieuw, geïntegreerd Congolees leger, de *Forces Armées de la République Democratique du Congo* (FARDC). Nederland spant zich voornamelijk in EU-verband met de Congolese regering en internationale partners in om in dit kader de hervorming van de veiligheidssector ter hand te nemen. Hieruit is onder andere de Europese (SSR-) missie EUSEC DRC voortgekomen. EUSEC DRC adviseert en assisteert sinds 2005 de Congolese militaire autoriteiten bij, de verdere (structurele) vorming van de FARDC. In de training en opleiding van de militairen, die ook voortkomen uit voormalige rebellenbewegingen, wordt aandacht besteed aan onderwerpen als mensenrechten, goed bestuur, transparantie en het respect voor de rechtsstaat. Verder wordt onder de paraplu van EUSEC een financieel project uitgevoerd dat de – voor de lokale veiligheid belangrijke – registratie van FARDC-militairen en directe betaling van soldij aan FARDC-soldaten stroomlijnt, controleert en transparant maakt.

Nederlandse bijdrage. De totale sterkte van de missie bedraagt 50 personen uit 14 EU-lidstaten. In het kader van de EUSEC-missie draagt Nederland met één officier bij aan het – op strategisch niveau – adviseren van de krijgsmachtleiding en met twee militairen aan het financiële project van EUSEC in het oosten van de DRC. De eerstgenoemde werkt nauw samen met de Congolese defensiestaf, de laatste twee zijn werkzaam in het oosten van de DRC (Goma) en ondersteunen het *Human Resource Management*. Ze onderhouden contacten met de FARDC, de VN en NGO's

en adviseren op het gebied van hervorming van de veiligheidssector. Ook zijn zij betrokken bij het verwerken van biometrische gegevens voor het FARDC-betalingsstelsel en geven ze logistieke ondersteuning bij de verdeling van militaire identiteitskaarten aan eenheden in het veld. Daarnaast droeg Nederland financieel bij aan de hervorming van de salarisadministratie, de vervaardiging en verstrekking van militaire identiteitskaarten en verzorgde het een training van juridische legeradviseurs.

EVALUATIE

Resultaat. De Congolese defensiesector kenmerkt zich door gebrek aan transparantie en goed bestuur, wat de hervorming van het leger bemoeilijkt. De omvang van het land, het gebrek aan opleiding en de door oorlog ontwrichte civiele en militaire infrastructuur werken een snelle uitvoering van hervormingen tegen. EUSEC is er dan ook niet in geslaagd om de doelstellingen, die bij aanvang van de missie nogal ambitieus geformuleerd waren, te bereiken. Desondanks heeft EUSEC op verschillende terreinen wel concrete resultaten geboekt, zoals een verbeterde financiële administratie en betalingsmechanisme van het Congolese ministerie van Defensie, waardoor meer militairen hun soldij kregen. Ook ondersteunde EUSEC de telling van de FARDC en de ontwikkeling van een personele en logistieke legerdoctrine.

Toekomst. Met ingang van het nieuwe mandaat in oktober 2010 is de EUSEC-organisatie gewijzigd. Het aantal functies is teruggedaan van circa 60 naar 50, waarvan er drie door Nederland worden vervuld. Tegen de achtergrond van de schaarse Defensiecapaciteit, het beperkte rendement van EUSEC vanwege de moeilijke omstandigheden waaronder deze missie opereert en de veranderende beleidsprioriteiten wordt overwogen de Nederlandse militaire bijdrage aan EUSEC de komende periode te beëindigen.

Conclusie. Het proces van *Security Sector Reform* in de DRC verkeert nog in een beginnend stadium en verloopt moeizaam. Nederland levert met drie functies een bescheiden bijdrage aan dit proces, dat in combinatie met de geboden financiële ondersteuning voor EUSEC van toegevoegde waarde is.

4 MIDDEN OOSTEN

4.1 NATO Training Mission in Iraq (NTM-I)

Rechtsgrond en mandaat. De juridische grondslag voor de NAVO trainingsmissie is gebaseerd op het verzoek van toenmalig premier Allawi om ondersteuning bij de opbouw van de Iraakse veiligheidssector. De NAVO trainingmissie in Irak heeft tot doel de Iraakse regering te assisteren bij het versterken van de interne veiligheid. Daartoe ondersteunt NTM-I bij de opbouw van effectieve, multi-etnische veiligheidstroepen, die de stabiliteit en veiligheid in Irak bevorderen.

Sinds het begin van de missie in 2004 heeft de NAVO veel vooruitgang geboekt. Het oorspronkelijke mandaat kan worden opgedeeld in vier fases. In fase één werden de mogelijke activiteiten in kaart gebracht. In fase twee is vervolgens begonnen met trainingen voor het midden- en hogere kader van het Iraakse leger en de politie ondersteund door de oprichting van verschillende opleidingsinstituten. In fase drie is de verantwoordelijkheid voor de trainingsactiviteiten geleidelijk overgedragen aan de Iraakse autoriteiten waarna deze in fase vier zou worden voltooid. In 2010 is deze laatste fase van het oorspronkelijke mandaat grotendeels afgerond.

De bijdrage van de missie aan de opbouw van de Iraakse veiligheidsstructuren in de periode 2004-2010 werd door de Iraakse regering zeer gewaardeerd. In aanvulling op de oorspronkelijke missiedoelstellingen en in reactie op de behoefte die de Irakezen in de loop van 2010 formuleerden, heeft NTM vanaf van eind 2009 haar activiteiten uitgebreid. Hierbij is in samenspraak met de Iraakse autoriteiten gekozen voor zowel verdieping als verbreding van het trainingsaanbod.

Nederlandse bijdrage. Nederland levert sinds 2005 een bijdrage aan deze missie, in 2010 bestond deze bijdrage uit vijf militairen die zowel in staffuncties als in training- en mentorfuncties actief waren. In december 2010 is besloten deze bijdrage te verlengen tot 31 december 2011 (Kamerstuk 29 521, nr. 153). De totale missie bestaat uit 170 militairen uit 14 NAVO-landen.

EVALUATIE

Resultaat. De hoofdtaak van NTM-I is het trainen van Irakese strijdkrachten zodat die zelfstandig hun taak kunnen uitvoeren. De Irakese krijgsmacht draagt steeds

meer eigen verantwoordelijkheid voor de veiligheid in het land. De missie als geheel boekt daarmee een positief resultaat. De Nederlandse bijdrage is bescheiden van omvang in het grotere geheel. Nederland heeft onder andere bijgedragen aan het bereiken van *self sustainability* van een van de Iraakse operatiecentra. Dit operatiecentrum opereerde vanaf eind 2010 volledig zelfstandig.

Toekomst. De NAVO en de Iraakse regering hebben te kennen gegeven de samenwerking, ook in 2011, graag voort te zetten. Focus zal daarbij komen te liggen op het bereiken van zelfstandigheid van de Iraakse veiligheidstroepen opdat zij uiteindelijk zonder externe steun van NAVO zullen opereren. De NAVO en Irak ambiëren uiteindelijk een meer gelijkwaardige relatie in de vorm van een zogenoemd *Structured Cooperation Framework* ('SCF'). NTM-I kan een goede basis vormen voor ontwikkeling en implementatie van het SCF. De precieze invulling van het SCF en deze lange termijnsamenwerking wordt in 2011 verder vormgegeven.

Conclusie. NTM-I boekt vooruitgang. De Nederlandse bijdrage aan NTM-I, relatief gering in aantal, draagt zonder meer bij aan de doelstellingen van de missie.

4.2 **European Union Border Assistance Mission (EUBAM) Rafah**

Rechtsgrond en mandaat. Nadat Israël zich in de zomer van 2005 terugtrok uit de Gazastrook werd een *Agreement on Movement and Access 2005* (AMA) gesloten tussen Israël en de Palestijnse autoriteit (PA). Deze overeenkomst beoogde de bewegingsvrijheid van de Palestijnen te vergroten. De grensovergang vanuit de Gazastrook naar Egypte bij Rafah is daarbij cruciaal. Op verzoek van de PA en Israël vervult de EU een *third party presence* door middel van EUBAM Rafah. Tot de missie is besloten met het EU Raadsbesluit 2005/889/CFSP van 12 december 2005. Met EU Raadsbesluit 2010/274/CFSP van 12 mei 2010 is het mandaat verlengd tot 24 mei 2011. De EU *Border Assistance Mission Rafah* (EUBAM Rafah) heeft als taak om actief de PA-grensbewaking van het Rafah *Crossing Point* te monitoren en te begeleiden. De missie omvat waarneming en capaciteitsopbouw van de Palestijnse grenswachten. De missie is op 25 november 2005 van start gegaan maar is sinds juni 2007 na de machtsovername in de Gazastrook door Hamas niet meer operationeel.

Nederlandse bijdrage. Nederland heeft in 2010 drie militairen van de KMar standby gehouden (waarschuwingsstijd 30 dagen) ten behoeve van EUBAM Rafah. De

totale sterkte van de slapende missie bestond in 2010 uit dertien personen uit twaalf EU lidstaten.

EVALUATIE.

Resultaat.

Aangezien de missie in 2010 niet operationeel was zijn de resultaten in het algemeen zeer beperkt. De missie fungeerde, met een minimale bezetting, voornamelijk als oren en ogen van de EU ter plaatse en als liaison met Israël en de Palestijnse Autoriteit. De missie is in 2010 niet gereactiveerd en er is geen gebruik gemaakt van de Nederlandse militairen. Het aanhouden van een minimale bezetting is van belang om de organisatie binnen een kort tijdsbestek op volle kracht te kunnen laten draaien en activiteiten te kunnen hervatten. De missie wordt niet beëindigd. Het belang van het *Agreement on Movement and Access* en de waarde die de EU hecht aan uitvoering hiervan staan buiten kijf.

Toekomst. Er is vooralsnog geen zicht op een verbetering van de situatie in de Gazastrook en een hervatting van de missie op korte termijn lijkt onwaarschijnlijk. Binnen de EU wordt de mogelijkheid bekeken om deze missie te fuseren met de EU missie EUPOL COPPS. Deze missie gaat in 2011 mogelijk haar taken uitbreiden met het opleiden, trainen en begeleiden van Palestijnse grensfunctionarissen. Het gebruik van aanwezige expertise binnen EUBAM Rafah ligt daarbij voor de hand.

Conclusie. In afwachting van reactivering ondersteunt Nederland het belang van de missie.

4.3 UN Truce Supervision Organization (UNTSO)

Rechtsgrond en mandaat. In juni 1948 is de vredesoperatie *United Nations Truce Supervision Organization* (UNTSO) van start gegaan. De rechtsgrond voor UNTSO berust op VN-Veiligheidsraadresolutie 50 van 29 mei 1948 met een mandaat voor onbepaalde tijd. UNTSO heeft als taak toe te zien op de naleving van de bestaande bestandsafspraken tussen de landen in de regio. UNTSO voert deze taak uit door (1) onderzoek van incidenten en gebeurtenissen, (2) patrouilles, (3) bemanning van observatieposten, (4) inspectie van militaire locaties, (5) contact met de lokale bevolking en hulpverleningsorganisaties en (6) rapportage van bevindingen. De omvang van UNTSO bedroeg in 2010 150 *United Nations Military Observers*

(UNMO's) en een civiele staf van circa 220 personen. In de evaluatieperiode hebben 23 landen deelgenomen aan UNTSO.

UNTSO bestaat uit twee observatiegroepen: de *Observer Group Lebanon* (OGL) en de *Observer Group Golan* (OGG). Verder heeft UNTSO *Liaison Offices* in Beiroet (Libanon), Ismalia (Egypte) en Damascus (Syrië). De liaisonofficier voor Amman en Tel Aviv huist in het HQ UNTSO in Jeruzalem. Het observeren van de bestandslijnen door UNTSO gebeurt onder operationele controle van de VN-veiligheidsstroepen ter plaatse, in Libanon door *UN Interim Force in Lebanon* (UNIFIL) en op de Golanhoogte door *UN Disengagement Observer Force* (UNDOF).

Nederlandse bijdrage. Nederland neemt al sinds 1956 deel aan deze VN-missie. De Nederlandse deelname aan deze missie is van onbeperkte duur. Nederland heeft in 2010 twaalf officieren geleverd voor verschillende waarnemersgroepen in Syrië, Israël, en Libanon en op het hoofdkwartier van UNTSO te Jeruzalem. UNTSO telt in totaal 150 militaire waarnemers.

EVALUATIE.

Resultaat. De aanwezigheid van UNTSO is in de regio een deel van de status quo - en dus de relatieve stabiliteit - op veiligheidsgebied. Er zijn nog steeds diepliggende tegenstellingen tussen de belangen van de partijen die zonder aanwezigheid van UNTSO makkelijk kunnen escaleren. Door de lange aanwezigheid is UNTSO uitgegroeid tot een gewaardeerde gesprekspartner voor de verschillende partijen en kan daardoor haar bufferfunctie naar behoren uitvoeren. De Nederlandse bijdrage aan de missie is waardevol. De Nederlandse militairen hebben vaak recente operationele ervaring en kunnen deze goed benutten bij hun werk. De Nederlandse bijdrage is ook relatief omvangrijk.

Toekomst. De Nederlandse bijdrage aan UNTSO wordt in 2011 ongewijzigd voorgezet.

Conclusie. De veiligheidssituatie in het grensgebied van Israël, Jordanië en Syrië is nog steeds gespannen en zal dat nog geruime tijd blijven. De aanwezigheid van UNTSO is daarom essentieel. De Nederlandse bijdrage aan UNTSO is ondanks haar beperkte omvang nog steeds relevant.

4.4 United States Security Coordinator (USSC)

Rechtsgrond en mandaat.

Deze door de Verenigde Staten geleide missie richt zich op de training van de Palestijnse veiligheidseenheden. De missie steunt op een overeenkomst tussen de Palestijnse Autoriteit, Israël en de Verenigde Staten van Amerika. De huidige Nederlandse bijdrage is vastgelegd in Kamerstuk 21 501-02, nr. 1011 van 14 december 2010. De missie van de *United States Security Coordinator (USSC)* beoogt de Palestijnse veiligheidssector te professionaliseren, (extern) als basisvoorwaarde voor een levensvatbare toekomstige Palestijnse staat en (intern) om een veilige leefomgeving voor de Palestijnse burger te creëren. De missie staat onder leiding van een Amerikaanse generaal. Deze heeft, naast de verantwoordelijkheid over het Amerikaanse contingent, tevens de leiding over het Canadese contingent in Jeruzalem en het Britse contingent in Ramallah.

De Amerikaanse en Canadese teams in Jeruzalem houden zich voornamelijk bezig met het trainen en uitrusten van de Palestijnse *National Security Forces (NSF)* en de *Presidential Guard (PG)*, de elitetroepen van de Palestijnse president Abbas. De trainingen vinden plaats in Jordanië en in Jericho en worden uitgevoerd door Palestijnse trainers in samenwerking met internationale trainers. USSC-Ramallah houdt zich bezig met capaciteitsopbouw bij het ministerie van Binnenlandse Zaken (MoI) en leiderschapstrainingen voor alle onderdelen van de Palestijnse veiligheidssector. De USSC *Intermediate Leadership Course (ILC)* traint regelmatig cursisten die daarna zullen werken binnen Palestijnse veiligheidsorganisaties. De cursisten zijn relatief jong. ILC beoogt hiermee een duurzame bijdrage te leveren aan de versterking van de veiligheidsdiensten. Een goed ontwikkelde Palestijnse veiligheidssector is belangrijke voorwaarde voor het Midden-Oosten vredesproces.

Nederlandse bijdrage. Nederland heeft sinds begin 2010 twee officieren gedetacheerd bij USSC-R. Zij zijn werkzaam als instructeur bij de *Intermediate Leadership Course* van USSC-R. USSC heeft in totaal 45 medewerkers.

EVALUATIE.

Resultaat. De ILC traint het middenmanagement van de Palestijnse veiligheidssector: officieren op het niveau van ervaren luitenant, kapitein en in een enkel geval majoor. De opleiding levert een bijdrage aan het professionaliseren van het middenmanagement en het verbeteren van de interactie, communicatie en

coördinatie tussen de zeven onderdelen van de Palestijnse veiligheidssector². Omdat de Nederlandse krijgsmacht in de loop der jaren veel ervaring heeft opgedaan in dergelijke opleidingen is de bijdrage van onze militairen binnen de missie als geheel zeker zinvol en kwantitatief ook niet onbeduidend.

Toekomst. De Nederlandse bijdrage zal tot einde 2011 worden voortgezet en is vanaf januari 2011 uitgebreid met één verbindingsofficier die werkzaam is in het HQ te Jeruzalem.

Conclusie. De missie draagt door middel van cursussen en trainingen op de lange termijn bij aan verbeteringen in de veiligheidssector.

---

² De zeven veiligheidsdiensten zijn: Presidential Guard, National Security Forces, Civil Police, Military Intelligence, General Intelligence, Preventive Security Organization en Civil Defence.

5 AZIË

5.1 European Union Police Mission in Afghanistan

Rechtsgrond en mandaat. De rechtsgrondslag voor EUPOL Afghanistan is gelegen in een uitnodiging van de Afghaanse regering van 2007, gevolgd door VN-Veiligheidsraadresolutie 1746 van 23 mei 2007. Met het EU-Raadsbesluit 2007/369/CFSP van 30 mei 2007 is EUPOL Afghanistan voor de duur van drie jaar geactiveerd. In mei 2010 is het mandaat van EUPOL met drie jaar verlengd tot 31 mei 2013. De Nederlandse bijdrage was initieel voor de duur van één jaar vanaf het moment van uitzending. De deelname aan de EUPOL-missie is sindsdien stilzwijgend verlengd.

Capaciteitsopbouw.³ Functionerende Afghaanse veiligheidsstructuren, zoals de *Afghan National Police (ANP)* en de *Afghan National Army (ANA)*, zijn van groot belang voor het verkrijgen van duurzame stabiliteit in Afghanistan. Het is een voorwaarde voor het op termijn beëindigen van de internationale (militaire) presentie. De rechtsstaat in Afghanistan is op dit moment nog gebrekkig en de Afghaanse politiemacht is zwak. De politie is nog niet in staat zelfstandig de rechtsorde te handhaven als gevolg van een tekort aan mankracht, een ondermaats opleidingsniveau en materieel, een weinig effectieve organisatie en wijdverbreide corruptie. Er is dan ook een dringende behoefte aan capaciteitsopbouw. EUPOL richt zich daarbij vooral op de training, begeleiding en advisering van het midden en hogere politiekader op centraal, regionaal en provinciaal niveau. Daarnaast richt de missie zich sinds 2009 ook op versterking van de bredere *Rule of Law*-keten. De missie levert tevens een bijdrage aan de stroomlijning van de internationale coördinatie van de politiehervormingen in Afghanistan binnen de *International Police Coordination Board (IPCB)*.

---

³ De behoefte aan de opbouw van de Afghaanse politie heeft in 2010 ook geleid tot het initiatief de *European Gendarmerie Force (EGF)* in Afghanistan in te zetten als bijdrage aan de *NATO Training Mission in Afghanistan (NTM-A)*. Nederland blijft ervoor waken dat deze NAVO-inzet complementair is aan en gecoördineerd wordt met bijdragen van andere spelers zoals EUPOL. De deelname aan de EGF bestond uit twee marechaussees.

Nederlandse bijdrage. Nederland leverde in 2010 een bijdrage van gemiddeld twintig personen aan EUPOL. Deze bijdrage bestond uit politiefunctionarissen, marechaussees en civiele experts. De meesten werden geplaatst in Kabul, enkelen waren werkzaam op veldkantoren zoals die in Uruzgan. De totale sterkte van EUPOL Afghanistan lag in 2010 rond de 317 personen.

Nederland is ook bilateraal in 2010 zeer actief gebleven op het terrein van verbetering van de politiecapaciteit in Afghanistan. In Uruzgan heeft Nederland verder materieel geleverd voor de basisuitrusting van de Afghaanse politie. Uit het Stabiliteitsfonds zijn voorts middelen toegewezen voor onder andere de bouw van politiekantoren en *checkpoints*, een politietrainingscentrum en een veiligheidscoördinatiecentrum in Uruzgan. Daarnaast werd het *Law and Order Trustfund* (LOTFA), waaruit politiesalarissen betaald worden, wederom door Nederland gesteund met een jaarlijkse bijdrage van EUR 10 miljoen.

EVALUATIE.

Resultaat. Het trainen van politiemensen in Afghanistan is een moeizaam proces. Het feit dat EUPOL veel aandacht besteedt aan anticorruptie geeft een goed beeld van de lange weg die er in het land nog te gaan is naar een acceptabel veiligheidsapparaat. De EU heeft veel ervaring met het opleiden en coachen van politiemensen in een post-conflictsituatie, ook op de Balkan is een soortgelijke EU missie al jaren actief. Het EUPOL beleid beslaat veel aspecten van de politionele taken in het land, waardoor op termijn beter meetbare resultaten te verwachten zijn. EUPOL heeft zich na initiële opstartproblemen goed op de kaart gezet.

Er wordt steeds meer nadruk gelegd op het belang van *Rule of Law* en civiele politie. EUPOL kan ook capaciteit leveren om deze zaken aan te pakken. Daarnaast heeft EUPOL zich een duidelijke niche toegeëigend door zich met name te richten op het hoger en middenkader van de Afghaanse civiele politie. Hierover zijn goede afspraken gemaakt met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en andere spelers, zoals de NTM-A. Verder beoordeelt Nederland de implementatie van het EUPOL *City Police and Justice Project* in een beperkt aantal provincies als positief. De missie kampt wel met structurele onderbezetting. Passende maatregelen om hier iets aan te doen zijn inmiddels genomen. De Nederlandse bijdrage aan de missie in zijn geheel is een lange termijninvestering in de veiligheidssituatie in Afghanistan.

Toekomst. De opbouw van een goed functionerend politieapparaat is van groot belang voor de duurzaamheid van het transitieproces en de toekomstige stabiliteit van Afghanistan. De Nederlandse geïntegreerde politietrainingsmissie heeft als doel een extra kwaliteitsimpuls aan de training van de civiele politie te geven en aan de *Rule of Law* sector. De versterking van EUPOL is een belangrijke component om deze doelstellingen te bereiken. Nederland heeft aangegeven de bijdrage aan EUPOL te willen laten groeien naar 40 politiefunctionarissen en vijf *Rule of Law* experts. Vijfentwintig politiefunctionarissen worden beschikbaar gesteld om te werken aan de oprichting van een *Police Staff College*, het regionale trainingscentrum in Bamiyan en het *Criminal Investigations Department Faculty*. De vijftien overige functionarissen en de *Rule of Law* experts worden beschikbaar gesteld om in Kunduz het *City Police and Justice Project* te implementeren. Nederland is voornemens om aan EUPOL te blijven bijdragen als het mandaat van de missie wordt verlengd.

Conclusie. EUPOL functioneert steeds beter doordat gekozen is voor een duidelijke niche binnen de prioriteiten t.a.v. de training van de Afghaanse civiele politie en door goede afstemming met Afghaanse en internationale partners. Met de aangekondigde overdracht van verantwoordelijkheden op veiligheidsgebied aan de Afghanen is de opbouw van het veiligheidsapparaat prioriteit. EUPOL kan een belangrijke bijdrage hieraan leveren, mede met behulp van toegezegde structurele Nederlandse personeelscapaciteit.

6 FINANCIËEL

De Nederlandse bijdrage aan kleinschalige missies bestaat over het algemeen uit menskracht en niet zozeer uit het beschikbaar stellen van materieel. Hierdoor blijven de additionele uitgaven die voor rekening van HGIS komen veelal beperkt tot enkele honderdduizenden euro's per missie. In de tabel hieronder zijn de bedragen verzameld. De additionele uitgaven betreffen voornamelijk uitgaven in het kader van de regeling 'Voorzieningen bij Vredes- en Humanitaire Operaties (VVHO-toelage)'; de zogenaamde uitzendtoelage. De kosten voor zorg en nazorg komen in dit overzicht niet voor. Indicaties van de met zorg en nazorg gemoeide kosten zullen tot uitdrukking komen in de desbetreffende eindevaluaties die de Kamer regulier toegaan. De additionele uitgaven komen ten laste van de structurele voorziening 'uitvoeren crisisbeheersingsoperaties' HGIS op de defensiebegroting. De begroting en de realisatie van de budgetten voor de kleine missies in 2010 was als volgt.

Bedragen x EUR 1.000	Begroot	Realisatie
	2010	2010
Uitgaven		
<i>Balkan</i>		
EUFOR/Althea	3.500	7.281
EUPM	0	104
KFOR	0	538
EULEX	300	588
<i>Afrika</i>		
UNMIS	400	1.259
UNAMID	0	51
EUSEC	0	205
<i>Midden-Oosten</i>		
NTM-I	0	428
EUBAM Rafah	0	0
UNTSO	500	587
<i>Azië</i>		
EUPOL	210	119

De begrotingssystematiek schrijft voor dat ramingen voor missies alleen betrekking hebben op de periode waarvoor een politiek mandaat bestaat. De markante verschillen tussen begroting en realisatie bij de desbetreffende posten worden verklaard door verlenging van de missies (EUFOR, KFOR, UNMIS, EUSEC en NTM-I) gedurende het begrotingsjaar 2010 dan wel door vertraagde ontplooiing van personeel (EULEX, UNAMID).

7 SLOTBESCHOUWING

Ook in 2010 heeft Nederland weer deelgenomen aan diverse kleinschalige missies en SSR-missies en bijgedragen aan SSD-programma's, die onder auspiciën van internationale organisaties zoals de VN, NAVO en EU in Afrika, het Midden-Oosten, Azië en de Balkan plaatsvinden. Een deel van deze missies was gericht op capaciteitsopbouw of versterking van de veiligheidssector. Andere missies waren gericht op waarneming ter ondersteuning van het politieke en veiligheidsbeleid van de betrokken internationale organisaties.

Grote problemen hebben zich bij deze beschreven missies in 2010 niet voorgedaan. Wel is de positie van het uitgezonden personeel binnen een missie onder VN-, EU- of NAVO-leiding, onder veelal primitieve omstandigheden en meestal in een instabiele veiligheidssituatie, een voortdurend punt van aandacht. Een goede voorbereiding van het uitgezonden personeel en voldoende invloed van Nederland op de uitvoering van de missie blijven essentieel.

Met deze missies voert Nederland actief en zichtbaar beleid op het belangrijke buitenlandpolitieke terrein van internationale stabiliteit en veiligheid. Bij een aantal missies waar de (voormalige) strijdende partijen een goede uitvoering van het mandaat traineren, kunnen vraagtekens worden geplaatst bij het effect van de missie zelf, of bij het effect van de Nederlandse bijdrage in de bestaande vorm. De Nederlandse regering blijft daar kritisch naar kijken en verlegt indien gewenst de koers. Naast het primaire effect dat de diverse Nederlandse bijdragen aan missies hebben op de internationale rechtsorde in het algemeen en de doelstellingen van de betreffende missie in het bijzonder, heeft de Nederlandse inbreng als positief bijeffect dat de Nederlandse stem gehoord wordt. Hiermee verkrijgt Nederland invloed die onder meer kan worden aangewend in de besluitvorming over deze missies in internationale fora als de VN, de EU en de NAVO.

Afkortingenlijst

ACOTA	-	African Contingency and Training Assistance
AMA	-	Agreement on Movement and Access
AMIS	-	African Union Mission in Sudan
ANA	-	Afghan National Army
ANP	-	Afghan National Police
AU	-	African Union
BINUB	-	Bureau Intégré des Nations Unies au Burundi
CAR	-	Centraal Afrikaanse Republiek
CFSP	-	Common Foreign and Security Policy
CPA	-	Comprehensive Peace Agreement
CPP	-	Counter Piracy Programme
DDR	-	Development, Disarmament and Reintegration
DPA	-	Darfur Peace Agreement
DRC	-	Democratic Republic of Congo
EAPC	-	Euro-Atlantic Partnership Council
ECOWAS	-	Economic Community of West African States
EMP	-	Ecole de Maintien de la Paix
EUBAM	-	European Union Border Assistance Mission
EUFOR	-	European Union Force
EULEX	-	European Union Rule of Law Mission
EUMM	-	European Union Monitoring Mission
EUNAVFOR	-	EU Naval Force
EUPM	-	European Union Police Mission
EUPOL	-	European Union Police Mission
EUSEC	-	European Union Security Mission
EVDB	-	Europese Veiligheids- en Defensie Beleid
FARDC	-	Forces Armées de République Démocratique du Congo
FP	-	Force Protection
HOM	-	Head of Mission
ICC	-	International Criminal Court
ICTY	-	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
IDP	-	Internally Displaced Person
IPAP	-	Individual Partnership Action Plan
IPU	-	Integrated Police Unit

ISR	-	Intelligence, Surveillance and Reconnaissance
IZ	-	International Zone
JEM	-	Justice and Equality Movement
JIU	-	Joint Integrated Unit
KFOR	-	Kosovo Force
KPC	-	Kosovo Protection Corps
KSF	-	Kosovo Security Forces
LAF	-	Lebanese Armed Forces
LOFTA	-	Law and Order Trustfund
LOT	-	Liaison and Observation Team
MOU	-	Memorandum of Understanding
NIC	-	National Intelligence Cell
NRF	-	National Redemption Front
NSE	-	National Support Element
NTM-I	-	NATO Trainings Mission in Iraq
PA	-	Palestijnse Autoriteit
PIC	-	Peace Implementation Council
OGG	-	Observer Group Golan
OGL	-	Observer Group Lebanon
ONUB	-	Opération des Nations Unies au Burundi
OVSE	-	Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa
PMR	-	Periodic Mission Review
SET	-	Specialised Element Team
SLA	-	Sudan Liberation Army
SLM	-	Sudan Liberation Movement
SOFA	-	Status of Forces Agreement
SPLM	-	Sudanese People's Liberation Movement
SSD	-	Security Sector Development
SSR	-	Security Sector Reform
UNAMI	-	United Nations Mission in Iraq
UNAMID	-	United Nations/African Union Mission in Darfur
UNDOF	-	United Nations Disengagement Observer Force
UNIFIL	-	United Nations Interim Force in Lebanon
UNIPTF	-	United Nations International Police Task Force
UNMIK	-	United Nations Interim Administration Mission in Kosovo
UNMIS	-	United Nations Mission in Sudan
UNMO	-	United Nations Military Observers
UNODC	-	United Nations Office on Drugs and Crime

UNPOL	-	United Nations Police
UNTSO	-	United Nations Truce Supervision Organization
USSC	-	United States Security Coordinator
WFP	-	World Food Programme